

บทที่ ๔

บทสรุป

๔.๑ สรุปผลการวิจัย

จังหวัดชลบุรี เป็นจังหวัดที่เจริญและสำคัญมากที่สุดในภาคตะวันออก อันเนื่องมาจากความได้เปรียบของทำเลที่ตั้งที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร และเป็นทางผ่านไปยังจังหวัดต่าง ๆ บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก เป็นจังหวัดที่อุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ มีโครงสร้างทางเศรษฐกิจอยู่ในขั้นที่ดี สาขาการผลิตหลักที่สำคัญคืออุตสาหกรรม การกลั่นกรอง การบริการ การค้าส่งและค้าปลีก สถาบันทางการเงินและการธนาคาร รวมทั้งการท่องเที่ยวที่จะเป็นฐานการขยายตัวความเจริญของชุมชนในด้านต่าง ๆ รายได้ต่อหัวของประชากรจึงสูงที่สุดในภาคตะวันออก การตั้งถิ่นฐานการรวมตัวของประชากรและกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตพื้นที่แนวชายฝั่งทะเลในเขต อ.เมืองชลบุรี อ.ศรีราชา อ.บางละมุง และอ.สัตหีบ ได้แก่ ท.เมืองชลบุรี ส.บ้านสวน ส.บางทราย ส.แสนสุข ส.บางพระ ท.ตำบลศรีราชา ส.อ่าวอุดม ส.ห้วยใหญ่ ส.บางละมุง เมืองพัทยาและส.สัตหีบ ซึ่งการรวมตัวจะอยู่ในอ.เมืองชลบุรีมากที่สุด

จากความพร้อมและความเหมาะสมในทุกด้าน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ จึงได้กำหนดให้จังหวัดชลบุรี เป็นเมืองหลักของภาคตะวันออก เพื่อรองรับการขยายตัวจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อชุมชนเทศบาลเมืองชลบุรีในฐานะที่เป็นชุมชนหลักของจังหวัด เป็นศูนย์กลางการบริหารการปกครอง สถาบันทางการเงินและการธนาคาร การค้าและบริการ การสาธารณสุข อุตสาหกรรมขนาดย่อมและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร

จากการที่เทศบาลเมืองชลบุรีมีพื้นที่จำกัด เทศบาลจึงประสบปัญหาการขาดแคลนที่ดินเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ ซึ่งเทศบาลได้แก้ปัญหาโดยการถมที่ดินชายเลนทางตอนใต้ของชุมชนชายทะเลบางส่วน เพื่อเป็นแหล่งที่ตั้งของหน่วยราชการต่าง ๆ แต่สำหรับการถมที่ดินชายเลนตลอดแนวเขตเทศบาลนั้นไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากผลตอบแทนไม่คุ้มกับเงินลงทุนซึ่งสูงมาก การขยายขอบเขตของเทศบาลในปัจจุบันก็ยังไม่เป็นที่ตกลงกันระหว่าง เทศบาลกับท้องถิ่นที่เทศบาลจะขอขยายพื้นที่เข้าไปคือ ส.บ้านสวน และส.บางทราย ข้อจำกัดของเขตเทศบาลซึ่ง

เป็นจุดศูนย์กลางของ เมืองข้างต้น ก่อให้เกิดปัญหาหลายด้านที่สำคัญคือ

๑. การจัดบริการพื้นฐานในเขตเทศบาลและสุขาภิบาลไม่สัมพันธ์กันและไม่ได้มาตรฐานเดียวกัน

๒. โครงการพัฒนาบริการพื้นฐานของเทศบาลหลายโครงการไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้ เนื่องจากอยู่ในเขตพื้นที่ต่อเนื่องระหว่างเทศบาลและสุขาภิบาล

๓. องค์การบริหารงานมีหลายหน่วย ทำให้ขาดการวางแผนอย่างเป็นระบบ

๔. สุขาภิบาลเป็นหน่วยปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กสุด และไม่มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ฉะนั้น การบำรุงรักษาและการจัดบริการให้แก่ชุมชนจึงเป็นไปในลักษณะจำกัด และขาดความคล่องตัว

๕. ระบบมาตรฐานการจัดเก็บภาษีของเทศบาลและสุขาภิบาลต่างกัน ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อประชาชนที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน

นอกจากนี้แล้ว สภาพโครงสร้างด้านต่าง ๆ ในปัจจุบันยังขาดการพัฒนาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพให้เพียงพอต่อการรองรับการขยายตัวของความเจริญต่าง ๆ ของชุมชน จึงทำให้เกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ มากมายที่ครอบคลุมทั้งในด้านสังคมและประชากร สาธารณูปโภค สาธารณูปการ ด้านกายภาพและเศรษฐกิจ การใช้ที่ดินและสิ่งแวดล้อมซึ่งจากการแจกแบบสอบถามสามารถจัด เรียงลำดับความสำคัญของปัญหาได้ดังนี้คือ

๑. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๒. ยาเสพติด

๓. การกำจัดขยะ

๔. การจราจร

๕. น้ำประปา

๖. การระบายน้ำ

๗. น้ำท่วม

๘. การบริการทางการศึกษา

๙. การบริการสาธารณสุข

๑๐. ถนนและทางเท้าคับแคบชำรุด

๑๑. ชุมชนแออัดและแหล่งเสื่อมโทรม

ซึ่งปัญหาทั้งหมดนี้ก็เป็นผลเนื่องมาจากการขาดการวางแผนผัง เมืองมาแต่แรก เริ่มโดยทั่วไปบริเวณริมถนนจะมีลักษณะเป็นตึกแถวล้อมรอบอย่างสวยงาม แต่ด้านหลังของตึกแถวจะเป็นรูโพรงของเมือง ซึ่งโพรงของเมืองเหล่านี้มีลักษณะเป็นสลัม หรือที่เรียกว่าชุมชนแออัด มีตรอก ซอก ซอย ลีลับ เป็นที่ลี้ภัยตาแก่บุคคลภายนอกชุมชน ยากแก่การตรวจตราและปราบปราม โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายในชุมชนชายทะเล มีทะเล เป็นส่วนประกอบด้วยก็ยิ่งทำให้ความลึกลับมากขึ้นจนเปรียบเสมือนเขตปลอดปล่อยหรือเขตอิสระ โพรงของเมืองเหล่านี้จะเป็นที่หลบซ่อนตัวของอาชญากร ในบริเวณโพรงของเมืองนี้หากได้รับการวางแผน โดยเฉพาะเสียใหม่ โดยการตัดถนนเข้าไปบุกเบิกความเจริญก็จะสามารถขจัดโพรงของเมืองอันเป็นแหล่งอาชญากรรมได้ทางหนึ่ง รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบริเวณส่วนอื่นของเมืองก็ควรจะมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน เพื่อไม่ให้ปัญหาเหล่านั้นทับถมทวีคูณยิ่งขึ้นจนยากที่จะดำเนินการแก้ไข รวมทั้งปัญหาการใช้ที่ดินที่สับสนไม่เป็นระเบียบทั่วเขตชุมชน ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาสาธารณสุขและสาธารณสุขต่าง ๆ โดยควรเร่งรีบแก้ไขตามลำดับ ความร้ายแรงของปัญหา

ดังนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาชุมชนพื้นที่ศึกษา ตามที่ได้เสนอแนะไว้นั้น ควรจะได้มีการวางแผนและกำหนดโครงการพัฒนาต่าง ๆ ร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบ เพื่อให้เทศบาลเมืองชลบุรี สุขาภิบาลบ้านสวน สุขาภิบาลบางทราย เป็นชุมชนเมืองใหม่ที่มีความเป็นระเบียบของการใช้ที่ดิน มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ เป็นศูนย์กลางการบริหารการปกครอง การเงินการธนาคาร การค้าการบริการ การสาธารณสุข อุตสาหกรรมขนาดย่อม และการให้บริการด้านสาธารณสุขกับสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ และทั่วถึงสมกับการถูกกำหนดให้เป็นชุมชนเมืองหลักของภาคตะวันออก

๔.๒ ข้อเสนอแนะการศึกษาวิจัยขั้นต่อไป

จากการศึกษาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาที่เสนอมานี้ยังเป็นแนวทางการศึกษาเบื้องต้นที่เสนอแนะแนวทางการพัฒนาในลักษณะกว้าง ๆ ซึ่งยังต้องการศึกษาในชั้นรายละเอียดต่อไปเพื่อที่จะได้ผลสรุปมากำหนดแผนแม่บท แผนพัฒนาโครงสร้างเฉพาะสาขา และโครงการพัฒนาในแต่ละส่วนของแนวทาง การพัฒนาด้านสาขาต่าง ๆ ดังนั้นแนวทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาขั้นต่อไปควรดำเนินการดังนี้

๔.๒.๑ ควรจะทำการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการใช้ที่ดินในบริเวณชุมชนชายทะเลอย่างละเอียด เพื่อวางแผนพัฒนาบริเวณนี้โดยเฉพาะ

๔.๒.๒ ควรทำการศึกษาวางแผนเฉพาะ เรื่องการใช้ที่ดินในเขตเทศบาลและพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง โดยละเอียด

๔.๒.๓ ดำเนินการวางแผนโครงการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาเฉพาะสาขาที่กำหนด ซึ่งจะเป็นแผนพัฒนาประจำปีของเทศบาลและสุขาภิบาลและส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะระบุขั้นตอนรายละเอียดของวิธีการดำเนินการต่าง ๆ ตลอดจนการจัดหางบประมาณดำเนินการ

๔.๒.๔ ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมกันในการวางแผนพัฒนาเทศบาลและสุขาภิบาลทั้งในระดับภาครวมและระดับ เฉพาะรายสาขาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย